

Ärende: VN/16076/2020

Begäran om yttrande om programmet för bedömning av miljökonsekvenserna av kärnkraftverket i Lovisa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Natur och Miljö vill som sin åsikt framföra följande:

Allmänt

Natur och Miljö välkomnar MKB-processen. De nuvarande drifttillstånden för kärnreaktorerna i Lovisa sträcker sig till år 2027 respektive år 2030 och det är hög tid för beslut om framtiden för kärnkraftverket. Det synnerligen viktigt att få klarhet i huruvida användningstiden för existerande kärnkraftverk kan förlängas utan höjda risknivåer. Detta bör vara fokus för MKB-processen.

Lovisa kärnkraftverk producerar ungefär en tiondel av all el som konsumeras i Finland. Beslut om kärnkraftverkets framtid har således en stor betydelse för hela landet. Natur och Miljö bedömer att Finlands energibehov i framtiden kan tillgodoses med energi från förnyelsebara energikällor. Nya investeringar skall styras till åtgärder som minskar energikonsumtionen samt till produktion av el och värme från förnyelsebara källor. I flera årtionden har det varit klart att kärnkraften bara är en del av samhällets omställning från ett starkt beroende av fossila bränslen till hållbara energisystem där man utnyttjar energi från förnyelsebara källor.

Förslaget till MKB-program är omsorgsfullt sammanställt. Även den svenskspråkiga versionen är tydlig, vilket Natur och Miljö noterar med uppskattning. Tidtabellen för processen ger intressenter goda möjligheter att medverka.

Alternativen

Natur och Miljö anser att de tre föreslagna alternativen är relevanta. Det är synnerligen viktigt att nollalternativet, d.v.s. en nedkörning enligt ursprunglig tidtabell, presenteras i MKB-beskrivningen som är ett centralt underlag för beslutsfattande. Kunskapen om vad nedmontering av kärnkraftverk betyder i praktiken ökar hela tiden eftersom motsvarande processer pågår runtom i världen. Det är viktigt att väsentlig fakta om detta också lyfts fram i samhällsdebatten i Finland, inför de stora energipolitiska besluten.

Alternativ 0+ bör ingå i MKB-processen, eftersom det uppstår små mängder radioaktivt avfall på andra håll i Finland och det ännu saknas planer för hur det skall tas om hand. Natur och Miljö anser att Finland i likhet med andra länder själv skall ta ansvar för slutförvaringen av radioaktivt avfall.

Avgränsningar

Natur och Miljö anser att MKB-processens avgränsning är för snäv. Produktionen av bränslet är en väsentlig del av kärnkraftens miljöeffekter "från vaggan till graven". Således borde MKB-programmet innehålla en beskrivning av hur man kommer att bedöma miljöeffekterna av produktionen av den mängd bränslestavar som skulle behövas under den förlängda drifttiden. Sålunda bör avsnitt 6.15 i MKB-programmet kompletteras. Frågan om hur uranbränslet för 20 års drift produceras är relevant för jämförelsen mellan Alt 1 och Alt 0.

Medborgarenkät

Enligt förslaget till MKB-program skulle en medborgarenkät genomföras för att utreda befolkningens attityder. Den föreslagna radien (20 km från anläggningen) är dock allt för liten. Kärnkraften är en nationell angelägenhet, eftersom effekterna av en reaktorolycka skulle påverka hela landet. I uppföljningen av olyckan i Fukushima har man mätt förhöjda strålningsnivåer inom 200 km från reaktorn. Natur och Miljö anser att MKB-programmet bör kompletteras med en enkät som riktar sig till befolkningen i hela landet, åtminstone i södra Finland.

Olycksscenarier

Den mest väsentliga miljöeffekten av kärnkraft är utsläpp av radioaktivitet. Under normal drift är utsläppen från finländska kärnkraftverk små, men kärnkraftens acceptans beror i hög grad på riskbedömning. Även om de nuvarande driftstiderna fastställdes med beaktande av säkerhetsmarginaler för materialtröttnad och dylikt och betydande investeringar och moderniseringar har gjorts i kärnkraftverket är 20 år en lång tid.

Olika olycksscenarier är relevanta för analysen av Alt 1. Natur och Miljö välkomnar förslaget att MKB-beskrivningen skall innehålla en modell av ett fiktivt reaktorhaveri. Vi bedömer att den här

kommer att utgöra den viktigaste delen av MKB-beskrivningen. Vi föreslår att flera olika olycksscenarier inkluderas i analysen.

Förvaring av använt kärnbränsle

Enligt MKB-programmet skulle den ökade mängden använt kärnbränsle (Alt 1) i mellanlagret på kärnkraftverksområdet hanteras så att man antingen a) skulle placera stavarna tätare i nuvarande bassänger eller b) skulle bygga flera bassänger för förvaring. Det är viktigt att alternativ a) presenteras noggrant i MKB-beskrivningen, eftersom nuvarande praxis bygger på en tidigare gjord säkerhetsanalys. En ökad täthet av använda bränslestavar som alstrar värme medför rimligtvis en höjd risknivå.

Muddringar och värmeförorening i havsområdet

Natur och Miljö bedömer att värmeföroreningen är en lokalt betydande miljöeffekt av kärnkraftsverksamheten. Om MKB-programmet genomförs med hög ambitionsnivå bör man kunna redogöra för hur ytterligare 20 år av värmeutsläpp skulle påverka vattennaturen.

För att sänka det inkommande kylvattnets temperatur planerar verksamhetsidkaren att utföra muddringar i Hudöfjärden och genom vattenbyggande försöka minska vattenströmmarna från utloppet till intaget. Överlag har muddringar en negativ inverkan på vattennaturen. Genom val av tidpunkt för åtgärderna kan miljöeffekterna minskas åtminstone i viss mån.

Övrigt

Natur och Miljö är en riksomfattande miljöorganisation med cirka 2200 personmedlemmar. En av våra lokalföreningar verkar i Lovisanejden. Vi har aktivt deltagit i diskussionen om kärnkraft i Finland i mer än fem decennier. Vi vill fortsättningsvis fungera som språkrör för våra medlemmar och medverkar gärna i intressentmöten om det nu aktuella projektet.

Högaktningsfullt,

Natur och Miljö rf

Nordman Bernt

Natur och Miljö - Kontaktperson: verksamhetsledare Bernt Nordman